Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIV Nr. 2 (639) | Vineri 10 ianuarie 1958 | 4 PAGINI, 25 BANI

Din partea Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne, a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne

Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne, Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn și Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Romîne anunță cu adîncă durere întregului popor că în ziua de 7 ianuarie, ora 5, a încetat din viață, la București, după o lungă și grea suferință, eminentul om politic și de stat, fiu devotat al poporului romîn, tovarășul nostru iubit, dr. Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale.

Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn

Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Romîne

Dr. PETRU GROZA

La 7 ianuarie 1958, ora 5 dimineața, în urma unei boli îndelungate și grele, a încetat din viață eminentul om de stat, fiu devotat al poporului romîn, tovarășul nostru iubit, doctorul Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne.

Dr. Petru Groza și-a închinat viața luptei pentru înflorirea și propășirea țării, pentru progresul material și cultural al poporului, pentru prietenie și pace între popoare.

Dragostea de patrie și năzuința de dreptate socială l-au făcut să se alăture din toată inima, acum aproape 25 ani, luptei conduse de Partidul Comunist Romîn pentru eliberarea și independența țării, pentru construirea unei Românii noi, socialiste, fiind conștient că numai astfel poate sluji cu adevărat interesele poporului.

Născut la 7 decembrie 1884, în comuna Băcia, regiunea Hunedoara, Petru Groza a urmat cursurile liceului din Orăștie, după care a continuat studiile la Budapesta, Berlin, Leipzig, luîndu-și doctoratul în științe juridice.

Încă din vremea studenției el s-a manifestat pe tărîm politic ca luptător împotriva asupririi naționale, pentru egalitatea în drepturi între națiuni, pentru eliberarea Ardealului de sub dominația imperiului austro-ungar.

Petru Groza a fost deputat în Adunarea Constituantă din 1918.

Între 1920—1927 el a fost ales de cinci ori deputat în Parlamentul romîn, iar de două ori a ocupat funcția de ministru. Dîndu-și seama de caracterul reacționar, antipopular și fățarnic al partidelor burgheze, Petru Groza s-a ridicat împotriva politicii acestor partide și s-a consacrat cauzei poporului. Întemeietor și organizator al Frontului Plugarilor, el a înțeles că ridicarea nivelului de viață și de cultură al țărănimii și al întregului popor poate fi obținută numai prin făurirea alianței de luptă a clasei muncitoare și țărănimii sub conducerea clasei muncitoare.

În fruntea Frontului Plugarilor, Petru Groza a răspuns chemării Partidului Comunist Romîn de unire a forțelor democratice și a militat pentru înfăptuirea frontului popular împotriva fascismului și înfeudării țării Germaniei hitleriste, împotriva războiului antisovietic, pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și trecerea României în coaliția antihitleristă. Pentru această activitate el a fost persecutat și, în 1943, arestat de organele represive ale statului burghezo-moșieresc.

După 23 August 1944, dr. Petru Groza s-a aflat în primele rînduri ale forțelor democratice, împotriva reacțiunii, pentru democratizarea țării. În urma luptei duse de masele populare conduse de Partidul Comunist Romîn pentru instaurarea regimului democrat-popular, la 6 martie 1945 dr. Petru Groza a devenit președintele primului guvern democrat din istoria țării. Timp de 7 ani în această calitate, a muncit pentru înfăptuirea politicii partidului, de transformări democratice revoluționare, de refacere și dezvoltare a economiei țării, de construire a socialismului.

La 2 iunie 1952, dr. Petru Groza a fost ales președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, funcție pe care a îndeplinit-o cu cinste și cu spirit de înaltă răspundere pînă la sfîrșitul vieții sale. Dr. Petru Groza și-a închinat întreaga sa energie cauzei construcției socialiste, ca singur drum care poate asigura poporului nostru viitorul luminos și fericit. El a sprijinit politica Partidului Muncitoresc Romîn în problema națională și a militat pentru realizarea ei, pentru egalitatea în drepturi și frăția dintre poporul romîn și minoritățile naționale.

Prieten sincer și devotat al Uniunii Sovietice, Petru Groza a militat cu pasiune pentru strîngerea legăturilor frățești între poporul romîn și popoarele sovietice, văzînd în aceasta o chezășie a dezvoltării economice și social-culturale a țării, a ridicării bunei stări a poporului, a consolidării independenței și suveranității noastre naționale. Mîndru că țara sa face parte din invincibilul lagăr socialist, cea mai puternică forță în slujba păcii și progresului social, Petru Groza a contribuit la întărirea unității și coeziunii țărilor socialiste, în frunte cu Uniunea Sovietică, la dezvoltarea relațiilor de prietenie frățească între aceste țări.

Adversar neîmpăcat al planurilor imperialiste de robire a popoarelor, de amestec în treburile interne ale altor țări, de pregătire a unui nou război, Petru Groza și-a cîștigat merite de seamă în realizarea politicii Partidului Muncitoresc Romîn și a guvernului Republicii noastre de pace și colaborare internațională, de coexistență pașnică între toate statele, indiferent de regimul lor politic și social. Prin munca sa neobosită pentru ridicarea prestigiului țării noastre și afirmarea Republicii Populare Romîne pe plan internațional ca forță activă în lupta pentru pace, dr. Petru Groza a dobîndit stima omenirii iubitoare de pace.

Petru Groza a desfășurat o largă activitate publicistică în slujba ideii nobile a păcii și prieteniei dintre popoare, a progresului social. Figură luminoasă de intelectual și om politic înaintat, el a înțeles rolul istoric al clasei muncitoare, ca principala forță socială a propășirii țării și l-a slujit, servind cu abnegație poporul romîn.

Pătruns de sentimentul demnității naționale, el avea încredere nezdruncinată în forța creatoare a poporului nostru liber și stăpîn pe soarta sa.

Încetarea din viață a tovarășului Petru Groza este o grea și dureroasă pierdere pentru poporul romîn și naționalitățile conlocuitoare din Republica Populară Română.

Să cinstim memoria sa prin unirea tot mai strînsă a oamenilor muncii în jurul Partidului Muncitoresc Romîn și guvernului țării, prin mobilizarea tuturor forțelor în opera de construire a socialismului și de apărare a păcii, de realizare a măreților idealuri pentru care a muncit și luptat neuitatul nostru tovarăș Petru Groza.

Amintirea lui Petru Groza va rămîne veșnic vie în inima și conștiința oamenilor muncii din patria noastră.

Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Romîn

Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Romîne

Un mare fiu al poporului

Viața tovarășului dr. Petru Groza este un exemplu de slujire devotată a patriei și poporului muncitor, este viața unui militant neobosit pentru nobilele idei ale păcii și progresului.

Patriot înflăcărat, dr. Petru Groza lega în mod indisolubil dragostea față de patrie și poporul său de respectul și dragostea față de toate popoarele, față de oamenii muncii de pretutindeni.

Doctorul Petru Groza a fost un prieten sincer și devotat al Uniunii Sovietice, primul stat socialist din lume. Chezășia independenței noastre naționale, a suveranității de stat, ca și a succeselor înregistrate de poporul romîn pornit, după 23 August, pe drumul construcției socialiste, dr. Petru Groza o vedea în continua întărire a legăturilor de prietenie cu Uniunea Sovietică, în întărirea necontenită a unității lagărului socialist.

Încă din anii de inceput ai luptei sale, dr. Petru Groza se convinge de necesitatea cunoașterii măreței experiențe a poporului sovietic, de necesitatea, pentru poporul romîn, de a statornici legături trainice, de sinceră prietenie, cu marele vecin de la răsărit. Luînd legătura, acum aproape două decenii și jumătate, cu luptătorii comuniști, care în condițiile de adîncă ilegalitate conduceau lupta poporului romîn pentru libertate și o viață mai bună, el înțelege uriașul izvor de forță pe care îl reprezintă în această luptă exemplul luminos al Uniunii Sovietice. Iată cum evocă chiar el una din aceste întîlniri, care a avut loc într-o casă conspirativă din apropierea pădurii Hoia de lîngă Cluj:

„In sclipirile ochilor acelor parteneri ai mei, în discuții, am desprins faptul că ei știau ce vor și că erau pe deplin încrezători în izbînda cauzei lor. Izvorul acestei atitudini a lor se desprindea din însăși comportarea noastră: încrederea lor avea ca temelie experiența marii țări vecine de la răsărit, Uniunea Sovietică".

Această experiență măreață el a ținut s-o cunoască și a vrut s-o vadă roditoare pe pămîntul patriei lui.

El însuși a adus o contribuție din cele mai prețioase la opera de răspîndire a cunoștințelor despre U.R.S.S. afirmîndu-se ca un propagandist înflăcărat și neobosit, ca un militant activ și pasionat al cauzei prieteniei romîno-sovietice în slujba căreia a pus, odată cu marea sa forță de convingere, talentul său de om al condeiului. Este semnificativ pentru însemnătatea pe care dr. Petru Groza o acorda acestei prietenii faptul că a socotit necesar să scrie el însuși despre Uniunea Sovietică și despre oamenii ei, rupîndu-și în acest scop din vremea sa, atît de puțin darnică în clipe libere.

Cele două volume — intitulate: *„Am văzut cu ochii Țara Păcii"*, rod al călătoriilor sale prin U.R.S.S. — cuprind o bogăție de fapte, idei și sentimente ale unui om situat pe poziții înaintate, a cărui inimă și minte se deschid larg și cu bucurie în fața luminoasei realități a lumii noi:

„Mintea și sufletul îmi cereau să scriu neapărat despre cele văzute cu ochii mei în Țara Sovietică — spune dr. Petru Groza în prefața cărții sale — *să aduc această contribuție, oricît de modestă, la cunoașterea adevărului despre U.R.S.S. — adevăr de care se tem ca de foc dușmanii fericirii omenești, adevăr care înseamnă pildă măreață și îndemn înțelept pentru popoare".*

Călătorind în mai multe rînduri pe întinsul Uniunii Sovietice, dr. Petru Groza caută să cuprindă, ca pe un ecran de lumină, realitatea sovietică în vastitatea și diversitatea ei — iar în esența ei, pe omul sovietic și măreția lui morală.

Acolo, în Uniunea Sovietică, față-n față cu realitatea luminoasă, în mărețele înfăptuiri ale constructorilor comunismului, dr. Petru Groza are revelația marelui proces istoric, hotărîtor pentru destinele întregii omeniri, început acum patru decenii:

„In gîndul nostru se perindă continente și mări de la nord la sud, de la est la vest, ca clocotul de viață al omenirii împărțită în fel și fel de neamuri și popoare, cu tot atîtea tradiții și obiceiuri, cu culturi înfățișări variate, de la starea primitivă pînă la cea mai înaltă treaptă a civilizației din era noastră atomică, dar unind toate și totdeauna aceeași supremă năzuință: viața... In preocupările de fiecare zi și de fiecare clipă ale omenirii, se află aceeași problema centrală: de a făuri o viață mai frumoasă, mai bună, și de a înlătura tot ceea ce poate împiedica și primejdui această viață. Acest puternic îmbold mobilizează creierul, oțelește voința și îndîrjește pe omul cinstit la fiecare obstacol, împingîndu-i spre un nivel de viață tot mai ridicat... Iată miezul uriașei tranșdații a acestui năvalnic proces social, declanșat cu un răsunet fără precedent în istoria omenirii de către Marea Revoluție Socialistă din Octombrie".

Adevărate sărbători ale sufletului său sînt ceasurile petrecute în tovărășia oamenilor sovietici — convorbirea cu un președinte de colhoz, cu îngrijitoarea de vite Klavdia Nikitina, cu socotitorul Alexei Nikolaevici Kolpakov care, deși invalid din Marele Război pentru Apărarea Patriei este fruntaș în muncă, cu Anna Alexeevna Severianova, directoarea unui combinat textil, cu Ecaterina Iesătoare Romanova de la același combinat. El înțelege întreaga măreție a omului sovietic, pentru care munca fără preget pentru folosul familiei, poporului și patriei sale sînt sensul cel mai înalt, suprema bucurie a vieții.

„Am plecat cu sentimentul că asemenea fii ai unei asemenea patrii constituie o puternică garanție că țara va propăși zi de zi, ceas de ceas, clipă cu clipă și că va fi apărată în toate vremurile".

Cu acea căldură proprie omului îndrăgostit de locurile și oamenii despre care scrie, doctorul Petru Groza face să vibreze inimile cititorilor în fața frumuseților lumii sovietice, — fie că e vorba de descrierea monumentelor Moscovei, de întinsa stepă a Cubanului, de sudul însorit, sau de locurile evocatoare de istorie ale Leningradului. Scrisul lui e simplu, ca însuși adevărul și tot ca adevărul de convingător.

„Am considerat că, fiind pe înțelesul tuturor, ajut cauzei prieteniei popoarelor noastre. Aceasta, pentru ca pături cît mai largi populare, prietenii de nădejde, să cunoască realitățile din țările prietene, după cum și popoarele prietene se străduiesc să ne cunoască. Învățînd unele de la altele, ele se vor prețui și iubi reciproc, tot mai mult"".

Citind și recitind aceste rînduri, simți îndărătul lor o inimă care continuă parcă să bată — inima unui patriot înflăcărat, a unui mare și sincer prieten al patriei socialismului victorios.

Veac nou

COMUNICAT

Comisia de stat pentru organizarea funeraliilor tovarășului dr. Petru Groza, președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne, comunică:

Mitingul de doliu închinat memoriei dr. Petru Groza va avea loc vineri 10 ianuarie, la ora 10, în Piața Republicii.

De la ora 10 pînă la ora 10 și 3 minute — pe baza Hotărîrii Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Romîne, a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne cu privire la organizarea funeraliilor tovarășului dr. Petru Groza — se va întrerupe lucrul în toate întreprinderile și instituțiile din țară (cu excepția acelora unde condițiile de producție nu permit întreruperea lucrului); în același timp vor suna sirenele tuturor întreprinderilor, locomotivelor vaselor flotei maritime și fluviale, în orașe se va opri timp de 1 minut circulația vehiculelor și a pietonilor.

După terminarea mitingului de doliu, cortegiul funerar va porni spre cimitirul militar Ghencea.

ORIZONT

Problemele dramaturgiei contemporane

O interesantă anchetă a revistei „Teatr"

In ultimele sale numere revista sovietică „Teatr" a inițiat o foarte interesantă anchetă în lumea dramaturgilor, criticilor de teatru și artiștilor de peste hotare. Adresîndu-se unor personalități cunoscute (de pildă actorului italian Gino Cervi, artistei engleze Flora Robson, dramaturgului francez Georges Soria, scriitorului romîn Horia Lovinescu, criticului de teatru bulgar Gocio Gocev, scriitorului grec Vasilis Rotas etc.), revista a înlesnit un schimb de opinii foarte util pentru progresul artei teatrale în genere și a oferit în același timp o tribună pentru dezbaterea unor probleme esențiale ale teatrului modern.

Cercetarea răspunsurilor primite din diferite țări, de la oameni ai artei cu concepții politice și estetice deosebite, ne poartă la o primă concluzie și anume că teatrul apusean trece printr-o criză.

La întrebarea din anchetă: „Care este în momentul de față situația teatrului din țara dvs. și care sînt tendințele cele mai caracteristice pentru dezvoltarea lui?" Gino Cervi răspunde răspicat: „Eu socotesc că teatrul italian se află într-o stare de criză și că această criză se datorește nu lipsei de inspirație, ci oboselii..." Georges Soria, afirmînd și el că „teatrul francez trece printr-o perioadă de criză" caută să explice cauzele ei, pe care le socotește a fi: absența unui sprijin din partea statului, impozitele foarte ridicate, instabilitatea actorilor angajați „cu piesa". „Mulți directori de teatru cred — spune Soria — că pot atrage spectatorii numai prin comedii bulevardiere, prin vodeviluri, cu situații arhicunoscute, ce servesc doar ca pretext pentru glume învechite și toalete frivole... Sînt convins că teatrul francez va ieși din criză numai atunci cînd pe scenele pariziene se vor reprezenta piese inspirate din evenimentele zilei de azi..."

Și Flora Robson se arată nemulțumită de situația în care se găsește teatrul din țara ei, : „Teatrul englez nutrește speranțe mari, dar numără realizări puține". Actrița engleză critică orientarea generală a multor piese : pesimiste, lipsite de ideal și multe din ele prea abstracte, mergînd pînă la confuzie, greu de înțeles pentru spectatori și greu de reprezentat.

Subliniind că în ansamblul său teatrul danez cunoaște un moment de înflorire, actorul Valso Holn socotește totuși că o lipsă importantă se face puternic resimțită : e vorba anume de absența unor piese valoroase inspirate din contemporaneitate, care „să reflecte într-o haină artistică conflictele cele mai de seamă ale vremurilor noastre".

În antiteză cu tonul destul de sceptic cu care vorbesc scriitorii și oamenii de artă din Apus despre situația teatrului, reprezentanții țărilor de democrație populară (Horia Lovinescu, Gocio Gocev) — fără să facă abstracție de greutățile care au stat și mai stau încă în calea dezvoltării teatrului, nu se limitează (și au toate motivele să nu se limiteze) la concluzii critice, ci vorbesc despre progresele realizate și despre perspectivele de viitor luminoase și pline de făgăduințe.

Problemele principale ale anchetei sînt cele referitoare la specificul teatrului modern, la realismul dramei moderne și la legătura dintre tradiție și inovație în cadrul dramaturgiei și artei teatrale. Probleme nu numai esențiale, dar și de cea mai acută actualitate, mult dezbătute de oamenii de artă de pretutindeni.

„Teatrul este prin natura lui o artă legată de actualitate. Din această trăsătură decurg sarcinile nobile ce-i revin. Teatrul trebuie să devină un for de artă cu un specific propriu, o tribună de la care să se discute problemele contemporaneității" — citim în răspunsul lui Horia Lovinescu.

Gînduri foarte interesante despre specificul și menirea teatrului modern cuprinde răspunsul scriitorului Vasilis Rotas. Subliniind faptul că teatrul se adresează în modul cel mai direct maselor populare, el cere respectarea acestui specific și crearea unei dramaturgii și a unor spectacole care să aibă în vedere în primul rînd poporul, colectivitatea, masa. Rotas invocă exemplul Greciei antice și preconizează reîntoarcerea la tradițiile spectacolelor din antichitate. „Este vorba bineînțeles — spune el, — nu de o repetare identică, ci de crearea unor forme asemănătoare cu cele vechi, de respectarea acelorași legi, perfecționate însă în conformitate cu noile realizări ale tehnicii". Admițînd necesitatea existenței unor spectacole „de cameră" (cum ar fi, de exemplu, cele cu piesele lui Cehov) — scriitorul grec socotește însă că spectacolul de masă — pentru popor și despre popor — este viitorul spre care trebuie să se îndrepte arta modernă.

În asemenea piese se vor oglindi „fața poporului, mărețele legi ale vieții sociale, lupta pentru progres, pentru apărarea civilizației, se vor înfățișa forțele păcii, unelteliile diabolice ale fascismului, solidaritatea popoarelor... egoismul, altruismul, spiritul de sacrificiu, frumusețea înfrîngerii, îndrăznelile tinereții, lupta împotriva forțelor naturii, „forțele naturii față în față cu forțele omului, forțele individului față în față cu cele sociale..."

Mai toți participanții la anchetă pledează pentru orientarea realistă a teatrului modern, stabilind în același timp o linie fermă de despărțire între realism și naturalism, între realism și formalism.

„Eu cred în realism (pe care nu-l confund cu naturalismul) — spune Flora Robson... Visul meu este să văd în teatru contopirea Realismului cu Fantezia, a Adevărului cu Poezia".

„La baza dramei trebuie să fie realismul, adică viața așa cum este ea — declară Vasilis Rotas. Operele dramatice din zilele noastre trebuie să fie realiste în esența lor, dar ideile ca formă, ceea ce ne-ar îngădui să evităm în același timp și naturalismul și formalismul..."

De primejdia naturalismului amintesc și scriitorii din țările de democrație populară. „Realismul dramei moderne poate fi atins numai pe calea generalizărilor și a simbolurilor — cu condiția îndepărtării oricărui nume de naturalism" — citim în răspunsul lui Horia Lovinescu.

Arătînd că „teatrul bulgar de astăzi este moștenitorul tradițiilor realiste ale trecutului născute în focul luptei de eliberare a poporului nostru", criticul Gocio Gocev cere combaterea dogmatismului, a superficialității, a canoanelor și dogmelor, a „împodobirii" realității, care frînează dezvoltarea cu succes a dramaturgiei pe calea unui realism calitativ nou, a realismului socialist. „Metoda realismului socialist — spune el— îngăduie dezvoltarea largă și liberă a forțelor creatoare și a personalității actorilor și regizorilor. Faptul că la M.H.A.T. se joacă „Pasărea albastră", la teatrul de satiră „Ploșnița" și „Baia", la Leningrad „Tragedia optimistă",... ne arată limpede ce posibilități uriașe deschide metoda realist-socialistă în fața artiștilor realmente talentați... Eu socot că în momentul de față avem nevoie de o atmosferă propice căutărilor în domeniul artei. E de la sine înțeles că experiențele în domeniul artei nu trebuie să treacă dincolo de granițele bunului simț artistic... Rezolvarea practică a problemelor estetice aflate în discuție (și nu numai a celor estetice) nu e deloc ușoară. Fericiți cei ce pot uni experiențele scenice cu sarcinile educației artistice și politice a spectatorilor..."

Criza teatrului francez din zilele noastre, de care vorbește Georges Soria, se află în directă legătură cu un aspect pe care scriitorul îl subliniază atunci cînd spune în articolul său: „Eu cred că drama realistă nu și-a cîștigat încă în Franța dreptul de cetățenie. Și aceasta în primul rînd pentru că ne lipsesc dramaturgi care să reflecte în operele lor interesele contemporaneității". Soria își bizuie afirmația pe o foarte succintă analiză a operei celor mai reprezentativi scriitori francezi din zilele noastre : Anouilh, Salacrou, Montherlant, care demonstrează din plin justețea punctului său de vedere.

Ancheta a confirmat părerea exprimată în ultima vreme de numeroși critici sovietici și anume că între tradiție și inovație în artă nu se poate trage o linie de despărțire, că aceste două noțiuni sînt foarte strîns legate una de alta și că prima o condiționează pe cealaltă.

„În orice domenii de artă trebuie să începi prin a studia tradițiile... după aceea poți trece la inovație" — spune Flora Robson, iar Georges Soria declară cu fermitate : „Orice inovație este de neconceput dacă negăm ceea ce dvs. numiți tradiție, iar eu cultură îndeobște. Orice inovator trebuie să se bizuie pe experiența înaintașilor... Inovația este capacitatea de a găsi noi forme, folosind tot ceea ce este prețios în tezaurul culturii mondiale..."

Dreptate are fără îndoială și Horia Lovinescu cînd spune : „Tirania tradițiilor este o primejdie. Dar ar fi o greșeală să ignorăm tradițiile"...

Este interesant de subliniat că mulți dintre participanții la anchetă se referă la influența binefăcătoare pe care a avut-o asupra teatrului național din țara lor dramaturgia rusă realistă și cea sovietică, numindu-i în primul rînd pe Cehov, Gorki, Maiakovski.

„Din păcate — spune Gino Cervi — noi nu avem un Cehov, un Turgheniev, un Tolstoi, un Gorki sau un Andreev, dar piesele acestor scriitori ruși au adus o contribuție importantă la dezvoltarea teatrului italian. Teatrul modern merge pe drumul deschis de acești mari artiști".

Ancheta revistei „Teatr" nu este încă încheiată. Probabil că răspunsurile ce vor mai veni vor aduce puncte de vedere noi sau vor întări pe cele afirmate. Dar începutul ca atare este demn de toată atenția și constituie o pildă ce ar merita să fie urmată. De ce ne-ar întreprinde și revistele noastre de artă și literatură (fie chiar și „Teatrul") o anchetă la care ar atrage și scriitori din alte țări de democrație populară, pentru a face un schimb de păreri și a dezbate probleme importante legate de dezvoltarea unei literaturi și culturi noi, realist-socialiste ?

Tatiana Nicolescu

Universul din spatele ecranului...

Introducere

Am crezut că Praga trebuie văzută numai în amurg, cînd soarele se înroșește, cînd cerul e înalt și pur, cînd orașul e înconjurat de grădini verzi. Atunci scînteiază acoperișurile de aramă. Atunci Vltava pare un șarpe cu solzi de aluminiu. Atunci este Praga de aur. Eroare!

Îmi vine să spun că Praga trebuie văzută mai ales pe ceață. Cînd orașul este învelit într-un abur gri — așa cum a fost la sfîrșitul lui decembrie, cînd luminile străzii se reflectau în asfaltul străzii (ca în „Ploaia" lui Joris Ivens), cînd turlele clădirilor se profilează pe cer, negre ca un carton decupat pentru un decor medieval, cînd intri pe o stradă pustie și pașii ți se amplifică parcă de o cutie de rezonanță, cînd treci pe lîngă o poartă imensă, încinsă cu metal sau pe sub un felinar strîmb cu fierul înverzit — orașul are o înfățișare nevero-similă. Pare (cum spunea cineva) o Sighișoară în Londra. Pe soare Praga e o frumusețe orbitoare. Pe ceață e mai mult. E o frumusețe enigmatică.

Praga nu se cercetează ca un muzeu cu un plan în mînă, cu un ghid alături care să-ți spună anul fundării, numele stilului sau legende, nici chiar dacă legendele sînt tot atît de mișcătoare ca povestea podului Carol al IV-lea ale cărui pietre — se spune — au fost cimentate nu cu mortar (căci nu se cunoștea mortarul) ci cu ouă pe care le-au adus din toate colțurile țării. O pădure nu se vizitează niciodată chiar dacă e de eucalipt, de cedru și abanos. Prin Praga la fel trebuie hoinărit. Trebuie să te trezești pe negîndite sub rozeta violetă a Catedralei Sfîntului Witt; trebuie să te trezești pe negîndite sub ceasul vechii primării. La fiecare oră fixă două ferestre se deschid și rînd pe rînd apar apostolii care se înclină în fața lui Cristos. La dreapta moartea stă cu o vioară în mînă, scoate sunete sinistre și-i face semn turcului să se apropie. Cocoșul cîntă, orologiul bate, ferestrele se închid și praghezii care de sute de ani se adună sub turn la oră fixă, se risipesc în ordine, căci la Praga totul este ordonat. Femeile au haine ordonate, zarzavagiii au morcovi așezați ordonat, la cassa cînd e aglomerație clienții se așează ordonat în rînd cîte unul, chiar și mersul pe trotuar este ordonat de o lege nescrisă: pietonii care se duc merg pe dreapta trotuarului, ceilalți pe stînga.

Vedete care nu apar pe ecran

Din păcate delegația noastră nu a prea avut vreme de hoinăreala. O săptămînă ne-am închis ermetic în Hotelul Internațional și ne-am pîmbat prin Praga numai — cum să spun eu? — numai pe verticală. La etajul III dormeam, la etajul I beam ceaiul, la etajul II asistam toată dimineața la conferință, la mezanin mîncam, la subsol vedeam pînă la miezul nopții filme și le comentam la etajul 12 acompaniați de o orchestră minusculă care cînta Marinică și Valurile Dunării.

Conferința la care am participat și-a construit din primele zile un univers al său care nu era deloc lipsit de atracții. Autorii pe care nu-i cunoaștem niciodată după figură, autorii care nu apar niciodată pe pînză, vedetele anonime sau semianonime ale cinematografului, tendințele din cinematografiile noastre se personifică. Ni se revela lumea din spatele ecranului. Căci numai la festivaluri strălucesc actorii. La conferințele cinematografice — cum a fost cea din Praga — vedetele sînt mai ales regizorii. L-am cunoscut deci pe Ivan Piriev cu moțul său simpatic căzut mereu pe frunte și am înțeles mai bine și „Logodnica bogată" și „Cazacii din Cuban" și „Încercarea fidelității". L-am cunoscut pe părintele cinematografic al „Tinerei gărzi", pe Serghei Gherasimov, pe Mihail Romm autorul „AmiraluluiUșakov", și al „Misiunii secrete", pe Grigori Kozințev coautorul trilogiei despre Maxim, autorul lui „Don Quijotte". L-am cunoscut pe Zoltan Fabri care a turnat „Călușeii" și „Profesorul Hanibal" care — după mine — este cel mai original regizor maghiar de azi și nu va fi deloc exclus ca în cîțiva ani să fie unul dintre cei mai interesanți din lume. L-am cunoscut pe Alexandr Ford și ne-am amintit de „Cei cinci din strada Barska", pe scenaristul „Canalului", Ștefan Stavinski, pe Kurt Maetig cel mai productiv regizor al Germaniei democrate și încă pe mulți alții. Pentru marele public numele acestea nu sînt foarte cunoscute căci spectatorul vorbește despre filmul italian (să spunem) gîndindu-se la Gina Lollobrigida nu la Fellini sau la De Santis. Este o situație cu care regizorii s-au resemnat. Dar regii neîncoronați ai lumii din spatele ecranului rămîn ei.

O! dacă teoria...

Lipsită de agitația de presă care însoțește deobicei deplasarea vedetelor, conferința cinematografiilor socialiste de la Praga a pornit la discutarea filmului socialist. Poate că am fi preferat să ascultăm acolo mai puține intervenții abstracte și mai multe referiri la producția concretă; poate am fi preferat mai puține complimente și mai multă asprime; poate am fi preferat să ascultăm nu numai cuvîntul maeștrilor, ci și al unor cineaști tineri, pentru că tineretul din Uniunea Sovietică și din țările de democrație populară începe să se afirme ca o prezență ce nu se poate ignora și multe din succesele filmului socialist se datoresc lui. Discuțiile au avut însă un incontestabil profit. S-a discutat mult așa cum era firesc despre realismul socialist, despre partinitate, despre optimism, despre legătura filmului cu alte arte. S-a discutat despre monumentalitate și nu rareori în contradictoriu. Mulți au afirmat de exemplu adevărul recunoscut: arta se inspiră întotdeauna din marile evenimente ale vieții. Pornind de aici unii participanți au apărat cu un spirit oarecum exclusivist filmul-frescă, filmul monumental. Dar uneori și un fapt mărunt poate răsfrînge un eveniment epocal așa cum o picătură de apă poate răsfrînge soarele. Prin urmare ne-am întrebat: nu ignorează într-o oarecare măsură filmele noastre semnificația faptelor fără aparență monumentală? O noțiune de asemenea dezbătută a fost „fericirea". S-a vorbit despre necesitatea de a arăta idealurile noi socialiste; s-a vorbit despre necesitatea de a arăta în film buna stare crescîndă a popoarelor din țările noastre. Din nou s-au ivit întrebări: oare nu greșit se consideră uneori optimiste numai filmele care se termină cu un banchet sau o nuntă? Nu se arată uneori fericirea numai în formele sale exterioare? Nu se creaza uneori imaginea că idealul lumii noastre este numai un ideal material vulgar de vreme ce oamenii sînt arătați radioși doar dacă sînt prezentați cumpărînd șuncă multă și multe cutii cu bomboane?

Nimeni nu a pretins că răspunsul lui la aceste întrebări este singurul răspuns exact. Nimeni dintre delegați nu a pretins că are în buzunar piatra filozofală. De aceea s-a discutat și s-au înfruntat păreri. Delegația noastră — cu riscul de a nu părea destul de modești, trebuie s-o recunosc — a excelat pe plan teoretic. Raportul, prezentat de tov. George Macovescu, s-a remarcat ca una dintre cele mai interesante contribuții, intervențiile noastre au fost foarte apreciate și în convorbirile particulare delegații noștri au fost ascultați cu multă atenție. Tovarășii de la Moscova, Praga, Berlin au propus să facem — cum se spune — un schimb de experiență complimentînd nivelul teoretic al delegației noastre.

O! dacă teoria ar putea să facă filme...

Coproducții

Interesant este că această conferință nu a urmărit totuși numai un profit teoretic, ci și unul practic. De aceea s-a discutat insistent despre colaborarea practică între țările socialiste și deci despre coproducții. Prietenii noștri cehoslovaci, care au studiourile de la Barandov foare încăpătoare, au fost cei mai activi militanți pentru o asemenea colaborare. Dealtfel mi se pare că dintre democrațiile populare cehoslovacii sînt în acest sector cei mai productivi. În ultimul timp au terminat două filme cu bulgarii, au turnat „Clasa 21" cu Defa, au turnat „Duminica extraordinară" cu studiourile din Moscova, pregătesc „Oamenii merg în noapte" cu cineaștii din Kiev, discută despre un film Fucik și altul cu oameni pierduți printre zăpezi tot cu cineaștii sovietici etc. De altfel în curînd s-a terminat la Praga un film de colaborare și cu cîțiva cineaști francezi, un film în care joacă Marina Vlady și rezultatele se pare sînt cît se poate de bune. În ceea ce ne privește un început este pe cale de a se realiza. Mihnea Gheorghiu lucrează la scenariul unui film despre Tudor Vladimirescu, o coproducție romîno-sovietică, regizată de Iutkevici. Se discută de asemenea cu cineaștii din Praga despre un film inspirat de romanul lui Rebreanu „Pădurea spînzuraților" și se discută cu maghiarii despre un film cu scenariu încă nedefinit.

Discuțiile vor continua, bineînțeles separat, pentru că cineaștii nu au timp să aștepte pînă în anul (care de acum încolo se vor întîlni în fiecare an), ci proxima conferință se va ține la București.

La Praga mi s-au arătat cadrul și ultimele proiecte. Revelația au a fost așa cum am bănuit „Pe Drumul liniștit", o filmul regizorului sovietic Kalatozov „Zboară cocorii". Este un film care nu seamănă cu nimic din ceea ce s-a făcut după război. Este un film de o poezie extraordinară despre o fată îndrăgostită, dar căsătorită cu fratele iubitului, un film despre fericiri sfîrtecate de obuze, un film cu plecări la război și cu întoarceri la pace. Este un film copleșitor care — ca și această conferință de la Praga — deschide un capitol nou.

Ecaterina Oproiu

Carnet

Pentru muzica sovietică, anul 1958 se anunță ca un an deosebit de bogat atît în ce privește varietatea temelor pe care le vor aborda compozitorii, cît și marele număr de lucrări compoziționale care vor fi prezentate în prima audiție. Neputînd cuprinde într-o simplă notă multitudinea acestor creații, ne mărginim să amintim doar cîteva dintre ele care ni se par deosebit de interesante: operele „Djalil" de N. Jiganov, „Spre țărmuri noi" de M. Zarin, și „Țărmul furtunilor" de G. Ernesaks, o nouă simfonie a compozitorului armean A. Arutiunian, Simfonia a 7-a de S. Prokofiev, un concert pentru vioară și orchestră de D. Șostakovici, operele „Sărutul Cianitei" de I. Miliutin și „Primăvara poetului" de D. Kabalevski.

În noul an, o intensă dezvoltare va cunoaște și literatura muzicală. „În lumea muzicii" de S. Prokofiev, culegerile de articole muzicale ale lui N. Miaskovski, A. Lunacearski și M. Gnesin, monografiile unor muzicieni celebri ca L. Revuțki, Kara Karaev, A. Skulta, E. Kappe, A. Haceaturian, I. Ivanov, K. Dankevici sînt numai cîteva din titlurile pe care le anunță editurile sovietice.

În 1958 vor mai apare serii complete din opera lui I. Dunaevski, T. Hrennikov, A. Haceaturian, A. Davidenko, de asemenea selecțiuni din muzica pentru copii semnate de compozitorii Z. Levina, M. Starokadomski, M. Rauhverger și E. Tiliceva.

O mare culegere va cuprinde muzica compusă pentru teatru și film, iar în două volume masive, intitulate „Antologia muzicii sovietice pentru pian", vor fi înglobate aproape toate creațiile genului.

★

În ultimul său număr revista „Okteabr" informează cititorii asupra unor creații literare pe care le va publica în cursul anului 1958, creații pline de interes atît prin temele abordate cît și prin semnăturile autorilor.

Atenția este reținută în primul rînd de o serie de romane noi pe care revista le va publica fragmentar, între care amintim romanul „Plugarii" de M. Alekseev, „Tinerețe rebelă" o schiță de F. Gladkov, o culegere de povești ale lui N. Gribaciov, „Casa părinților" de N. Emelianova, „Facerea lumii" de V. Zakrutkin, romanul „Îndrăzneala" de A. Kopteaeva, și partea a doua din noua lucrare a lui Paustovski, „Trandafirul de aur".

A. B.

„Zoia" de sculptorul francez Salendre

CRONICA IDEILOR

Tradiție și inovație

Seminariile internaționale sînt o formă de strîngere a legăturilor pașnice și prietenești, de cunoaștere reciprocă. Ele adună în jurul mesei comune oameni de diferite naționalități și convingeri, îndrumîndu-le posibilitatea să găsească un limbaj comun în rezolvarea diferitelor probleme importante ale zilelor noastre.

Printre întîlnirile de acest fel care au avut loc în cursul anului trecut, se numără și seminarul internațional de la Moscova al tinerilor scriitori. Întîlnirea tinerilor creatori a avut ca obiect discuția despre tradiție și inovație în artă.

Discuția a depășit cadrele unei simple întîlniri de specialitate — cum au avut loc multe în zilele Festivalului — constituind un răspuns la problema generală a raportului dintre viață și conștiință. Participarea unor numeroși reprezentanți din țări diferite și îndepărtate unele de altele a permis exemplificarea discuției cu o complexă și multilaterală trecere în revistă a artei umane a întregului glob și o punere a problemei din unghiuri de vedere foarte variate. Acestei întîlniri, revista „Inostrannaja literatura" i-a consacrat în ultimul număr un articol semnat de tînărul literat sovietic P. Palievski. Observațiile sale au darul de a reconstitui atmosfera însuflețită în care a decurs întîlnirea tinerilor scriitori și de a indica direcțiile principale ale dezbaterilor.

Ca punct de sprijin al discuțiilor, referatul inițial prezentat de tînărul poet francez Charles Dobzynski a atras atenția asupra legăturii indisolubile dintre artă și realitate. Termenii nou și vechi, inovație și tradiție nici nu pot intra în discutarea unei arte care se desprinde de conținutul de viață pe care trebuie să-l reflecte, a unei arte ce se osifică într-o expresie exclusiv formală. Marii scriitori, oricît ar fi fost de iubitori ai formelor frumoase, și-au exprimat întotdeauna dezaprobarea față de o astfel de artă. „Poezia care nu-și propune un țel, poezia care vrea să existe doar prin ea însăși, ajunge inevitabil să rupă numeroasele fire nevăzute care îl leagă pe poet de lume" — a conchis poetul francez.

Limitată la atît, s-ar putea obiecta că problema ridicată de reprezentantul tinerilor scriitori francezi este banală și arhicunoscută. Dar calitatea de bază a referatului — și care de altfel a determinat o caracteristică a seminarului, aceea de a sprijini toate afirmațiile pe elementele literaturii naționale respective — a fost faptul că Charles Dobzynski și-a ilustrat ideea cu exemple din poezia franceză. Trecînd ca un fir conducător problema raportului indisolubil dintre artă și viață prin întreaga poezie contemporană franceză, el a ajuns la observații interesante în explicarea destinului tragic al lui Baudelaire, a căutărilor neobosite ale lui Rimbaud care, după proprile-i cuvinte „s-a întors pe pămînt, socotind de datoria sa să îmbrățișeze realitatea grosolană", a încercărilor disperate ale lui Tristan Tzara și, în sfîrșit, în explicarea renașterii artei lui Aragon, care a parcurs drumul de la suprarealism la realismul de tip nou, superior.

Trecînd mai departe firul unitar al discuției (cu excepția unor intervenții laterale, care au încercat să găsească o expresie a sensului vieții și realității în decadența apuseană) scriitorul ceh Stanislav Neuman a definit conținutul veșnic al tradiției artistice subliniind că ea este dragostea profundă pentru om, sensibilitatea față de durerea umană, tendința veșnică a omului de a se desprinde din inerție și neputință, de a-și crea o viață nobilă și demnă. Numai în atmosfera acestei tradiții se pot naște talente autentice. Această tradiție în formele ei cele mai înalte face nemuritoare versurile lui Dante și Shakespeare, simfoniile lui Beethoven, toblourile lui Rembrandt și Repin.

Această veșnică tendință spre progres și fericire umană își găsește expresie în apariția unor elemente sociale noi, care apar în lupta cu vechiul. În secolul nostru, procesul acesta tinde mai mult ca oricînd să nu fie spontan, anarhic. Gîndul înovatorilor în literatură se avîntă cu îndrăzneală în viitor, trasînd noi direcții de dezvoltare.

Metodele de înnoire a formelor artistice au constituit a doua problemă fundamentală a seminarului. Referindu-se la această problemă, reprezentanții unor țări occidentale au arătat că în literatura respectivă procesul de înnoire a formelor artistice este supus unei foarte răspîndite boli a secolului nostru, tehnicismul, desconsiderarea reliefării ideii poetice noi și limitarea doar la noi virtuozități de expresie.

Această tendință se manifestă nu numai sub forma ruperii de viață, ci și printr-o înțelegere greșită a atitudinii față de moștenirea literară a marilor înaintași. Într-adevăr, nu o dată moștenirea literară a fost înțeleasă fie numai sub forma cultului realiștilor pentru cuvînt, fie exclusiv sub aspectul mecanic al tematicei operei acestora, fără a se sesiza semnificația lor adîncă de viață, legătura dintre această tematică și viață. Ca urmare, au apărut pe de o parte maeștri ai cuvîntului „frumos" dar gol de conținut, iar pe de altă parte, scriitori care neputînd să continuie tradiția marilor clasici, a căror operă este inspirată din viață, au început să inventeze tot felul de cazuri și problematici artificiale, fără să vadă legătura lor interioară, vie, cu realitatea. Istoria literaturii sovietice — scrie P. Palievski — a consemnat felul cum a fost lichidată această criză și cum prin Gorki, Maiakovski, Șolohov arta s-a întors la un nou sens social, ridicîndu-se totodată pe o treaptă nouă. La rîndul ei, istoria literaturii țărilor occidentale consemnează lupta scriitorilor realismului critic, ai neorealismului pentru a anula ruptura dintre artă și viață.

În cursul dezbaterilor, realismul, în diferitele lui forme contemporane, a fost pus sub semnul îndoielii de unii vorbitori pentru, sub cuvînt că epoca noastră, caracterul omului contemporan, sînt atît de complexe, încît pentru reflectarea lor sînt necesare alte metode, alte mijloace de expresie. Drept metode adecvate, acestia consideră suprarealismul, existențialismul etc. „Arta viitorului — a spus tînărul scriitor polonez E. Broszkevici — va fi probabil „o metaforă amplă", iar povestirea scurtă va îmbrăca toate culorile genuri literare".

Comentînd aceste opinii, P. Palievski arată pe drept cuvînt că nici un fel de școală modernistă nu a putut aduce pînă acum scriitor decît el nu sezisează suvoiul puternic al vieții. Toate acestea „sisteme" mărunte, pesimiste, care reflectă viața deformat și subiectiv, pot fi nu numai să înșele pe cineva, dar chiar și pe oameni cu talent setoși de cunoaștere. Școlile moderniste, perspectiva lor ilustrată la un cerc mort, vicios, pot fi au sprijin doar pentru oameni care concep viața ca un basm. În contrapondere cu aceste școale, nu apare oare pe deplin realistă moștenirea artistică a realismului, care-și propune să dezvăluie multe din fibrele ascunse care leagă omul contemporan de societate, de natură, de universul întreg, și care în opoziție cu contemporanul, ne înaintează o lume ingrată și luminată pe care s-o poată urca tînărul contemporan asiatic ?

O împrejurare care a sporit interesul discuției a fost participarea scriitorilor din țările Asiei și Africei. Referatele și discuțiile lor au subliniat că problema tradiției și inovației nu poate fi acum rezolvată fără o atentă studiere a legăturilor internaționale dintre culturile popoarelor globului pămîntesc. „Inamic se credea că tradiția înseamnă numai Apusul — grecii, romanii, Renașterea — a spus cu acest prilej scriitorul turc, Nazim Hikmet. — Se uită că o foarte mare parte a omenirii trăiește în Asia și în Africa. Și trebuie spus, printre altele, că multe din elementele artei apusene sînt legate într-un fel sau altul de Răsărit. Impresionismul, Matisse — înseamnă o foarte puternică influență exercitată de Asia. Ca să nu mai vorbim de influența pe care o exercită negrii asupra muzicii contemporane".

Problemele puse în discuție au fost prea complexe pentru a putea fi rezolvate dintr-odată și în întregime. Dar chiar și așa seminarul a avut darul de a clarifica tinerilor scriitori punctele esențiale ale mult dezbătutei probleme a raportului tradiție inovație.

I. Scutaru

A. LEVUȘKIN

Drumul

Părea că arbori fără număr
Cu brațe ne-nhățau de umăr.
Și bezna groasă-n jur tăcea.
De-asupra, peste culmi în filfîit greoi
Trecea vreo bufniță sau cucuvea.
Mărșăluiam și blesteman ăst drum —
Pierdută e cabana-n hău de scrum.
Deodată-n noapte licări o luminiță.
Ne-am bucurat de simburul de pară.
Aco'o e coliba pădurarului
Mai scumpă decît flăcări de comoară.
Lăsarăm drumul să pornim aiure
Prin bolovani, hîrtoape de pădure.
Și-am înțeles abia în zori de zi:
Lumina am căutat-o în zadar.
Lumina tremurîndă ne-a-nșelat.
Dacă-am fi mers pe drumul drept
De mult am fi ajuns în sat.

...De-atunci ades cînd sînt drumar,
Mi-e gîndu-acesia strașnic îndreptar:
Spre nici-o scînteioară-ntîmplătoare
Nu mă grăbesc să las drumul cel mare.

In romînește de George Dan

OAMENI DE BRONZ

un reportaj de RADU BOUREANU

Toată noaptea, în camera mea de la al treilea cat din „Gostinița Ucraina" am avut viziuni și senzații în contrast cu realitatea. Nu că subconștientul meu se temea că ființa mea ideală cît și cea trupească ar încerca sentimentul că sînt ca sub un „pressoir" sub cele douăzeci sau mai știu eu cîte etaje; dar am dormit pe grătarul închipuirilor febrile.

Nu știu de unde străbătea o lumină vie, metalică... îmi siluia pleoapele... Erau ca niște prelungi fulgerări reci, de oțele răscolite de lumina ce juca în ele și le pricinuia reflexe. Sulițele acestea de lumină rece, moartă, îmi despicau pleoapele adormite... Nu m-a trezit nici un zgomot... deși cînd am deschis pleoapele, în camera mea de la al treilea cat am văzut un călăreț bărbos, în armură, stînd pe o frumusețe de cal, care înclina cu eleganță capul spre stînga lui, iar piciorul drept, cu copita în aer, părea că o să se lase cu o mișcare neprevăzută asupra patului, asupra mea... Dar mi-am adus aminte că aceste animale sînt foarte înțelepte și prevăzătoare... și pe deasupra mă bizuiam și pe intuiția lor... De cînd mă știu am iubit caii.

Călărețul avea o statură masivă, acel aer legendar al eroilor, cu state și zapisuri autentice în istorie sau în eposul popular... Îmi mărturiseam sincer că nu mă înspăimîntă deloc această apariție, ci îmi impune, îmi dă un simțămînt de stîngăcie și venerație în același timp. Platoșa imensă care-i îmbrăca bustul avea o plastică anatomică după toate cancanele artei. Ținea și el brațul drept ridicat asupra mea, părînd că vrea să mă liniștească prin această mișcare grea și blîndă a miinii uriașe... Din platoșă, din oțelele armurii țîșneau sulițele acelea de lumină rece, nefirească, aproape povestită, care-mi deschiseseră pleoapele cu vîrfurile tăișurilor inofensive... Căutam undeva prin cartoteca amintirii imaginea aceea uriașă atît de cunoscută... Fără să mai distilez literar efectul întîlnirii și al recunoașterii, bineînțeles, nu reciproce, mi-am dat seama că oaspetele visului meu din prima noapte moscovită este cneazul Iurii Dolgoruki, întemeietorul cetății cu o istorie etajată pe opt veacuri.

Desigur, eu nu puteam să-i adresez nici un cuvînt (nici nu eram capabil) deși eram oaspe. Întotdeauna am avut un adînc respect față de gazde, nu numai față de oaspeți, (atunci cînd eram în postură de gazdă) mai ales că gazda aceasta, cneazul ctitor Iuri Dolgoruki te și incita la astfel de sentimente prin marea lui greutate și prin impunătoarea înfățișare. Deci, nu i-am spus nimic. L-am privit cum ai privi o statuie. Și în necuprinsul visului, era tot statuar, impresiona și prin detalii... Din ce pagină, din ce album sau revistă își aduna laturile precise, apariția lui în cuprinsul nehotărît al visului meu?

Ce s-a întîmplat cu odaia de trei pe trei pe care o ocup la „Gostinița Ucraina"? Parcă laturile ei firești, spațiul ei admis de legile arhitectonice își fac de cap. Altfel cum ar putea să-l ocupe, păstrîndu-și fiecare o apreciabilă zonă, care să nu anuleze personalitatea sau prestanța, atîtea făpturi larg dimensionate, atîția oameni de bronz. Sînt mulți, au umplut dintr-odată odaia... Nici nu pot să-mi dau seama cîți sînt. Poate șapte, poate o duzină de oameni de bronz... poate un întreg alai al istoriei ruse.

Un alt braț de bronz înălțat deasupra patului meu își aruncă umbra verzuie, spectrală, de-a curmezișul ființei mele atît de nevolnice și bîntuită de viziuni.

Urmărind brațul evocator descopăr în dimensiile statuare ale bronzului un personaj, un bărbat, al cărui chip și veșmînt mă fac să tresar. Așa mărturiseau unele metope despre chipuri dacice... Stînga lui ține sub gardă o spadă scurtă, al cărei miner e cuprins de mina altei făpturi de bronz.

Sprijinit cu stînga de un scut rotund, în metalul căruia este sculptat un „Ecce Homo", acest al doilea personaj al grupului se află așezat pe un bloc sau o bancă. Veșmîntul îi lasă libere brațul sting și jumătatea bustului...

Se vede că sculptorul, care a făurit acest grup a suferit influențele inerente ale școlii din Roma, clasicizantă... E curios cum aceste imagini ale visului meu păstrează senzația materiei, a formei și semnificațiilor... Recunosc grupul pe care-l știu așezat în fața bazilicei „Vasili Blajenîi" din „Piața Roșie"... Este statuia lui „Minin și Pojarski"... Zîmbesc... Nu astfel îi vedeam între spațiile versurilor, acum doi ani, în nopțile tîrzii, cînd tălmăceam fresca în versuri a puternicului Alexandr Nikolaevici, „Kuzma Zaharici Minin, Suhoruk" — staroste de obște al posadului din Nijni Novgorod. Kuzma Minin era un locuitor de frunte, un șef al negustorilor din posadul numit. Era un negustor cuprins... Îl priveam prin pleoapele desfăcute de sulițele luminilor oțelii reflectate de armura cneazului Dolgoruki, atît de întins și de viu cît îmi îngăduia situația dedublării sub magia visului... Se citea în privirea aceasta nuanța nedumeririi? Aparițiia statuară a lui Minin și a lui Pojarski, aceste bronzuri care erau animate, și ca să zic așa, umanizate de măsura visului, citeau în aburul dedublării mele nedumerirea? Eu deslușeam reflexul gîndirii, pe fețele lor de bronz visat?... Am încercat atunci senzația unui dialog... Nu desfăceam buzele, simțeam asta prin vis; dar îmi auzeam cuvintele. Se pare că le auzeau nerostirea și făpturile de bronz, fiindcă și eu le auzeam gîndurile: vibrau straniu în repetatele măsuri ale ecoului visat.

Ilustrațiile autorului

— Nu așa te vedeam eu învești-mîntat, cînd te aflai între negustori, în fața dughenelor negustorilor Tiomkin, Litkin, sau Axenov, din „Gostinii Dvor" din posadul străvechei cetăți a Novgorodului... Acesta putea doară fi veșmîntul unui păstor scit... Și Pojarski?... Oare așa, în chip de zeu, sau de erou al antichității, cu umeri și brațe dezgolite să se fi înfățișat oastei, în fața zaporojenilor lui Kolomna, în toiul luptelor pentru eliberarea Moscovei?...

— Viforniițele iernilor de la Nijni sau Moscova ne-ar fi degerat... Noi aveam veșminte groase, îmblănite: eram doar negustori chibzuiți. Și în lupte purtam cămăși de zale și chivere de oțel, de fier, sau de bronz care aminteau de turlele bisericilor noastre. Cneazul Pojarski înspăimînta dușmanii cu strălucirea armurii lui... Aici, statura uriașă a lui Minin începu să se încline și umbra verzuie a bronzului se prăbuși peste pat, asupra-mi. Toată ființa adormită mi s-a strîns dureros de teama că însăși umbra bronzului ar putea să mă strivească. Dar glasul lui, care vorbea în mine părea că-mi spune: (în vreme ce chipul atît de apropiat de pleoapele mele se zbircea de un ris mut).

— Cel care ne-a chemat din adîncul timpului și ne-a închipuit în bronz a învățat meșteșugul la Roma...

Atunci, s-a apropiat de cei doi eroi ai eliberării Rusiei de năvălitorii leși un personaj cu brațele încrucișate sub drapajul pelerinei romantice. Chipul încadrat cu barbă și plete avea o gravitate luminoasă și privirile-i în același timp și agere și adînc-ite mărturiseau flacăra ce luminează un spirit înalt...

— Sculptorul Ivan Martos, atunci cînd v-a adus în limitele bronzului, a urmărit o viziune proprie. Nu vă pierdeți în amănunte vestimentare... Esențialul vă desemnează: Măreția misiunii voastre istorice!...

— În fond, Herzen are dreptate, — răsună glasul adînc, potolit, al celui care apărea de după silueta puternică a calului cneazului Dolgoruki... L-am recunoscut îndată pe Gorki... El urmă:

— Dacă n-ar fi așa, nu ne-ar fi trecut prin minte să vorbim despre acest lucru. Uite, nu este acesta chipul, esențialul ființei spirituale a lui Nikolai Vasilievici Gogol, așa cum i-a mîngîiat trăsăturile de bronz artistul, sculptorul?... Nu este așa imaginea pe care trebuie să și-o facă generațiile despre el?... Aceeași mutră înaripată și luminată de ascuțime și haz ca a lui Panko cel roșu, crescătorul de albine din cătunul Dikanka, și căruia i se substituie, povestind nemuritoarele-i șezători din Ucraina... (Se vede că trupul meu care se răsucea pe grătarul închipuirilor, urmînd străvezia formă a dedublării în vis, era să cadă din pat pe podea, și că numai umbra aceea densă pe care o așeza peste mine brațul lui Minin, umbră ce se odihnea de-a curmezișul, mă ținea în albia patului, atît de tare mă întinsesem să văd chipul de bronz al lui Gogol). Era într-adevăr cu totul altă imagine decît aceea pe care mi-o făcusem despre fizionomia marelui clasic și părinte al hatmanului Taras. Erau liniile, trăsăturile în care vibrau încrederea, lumina și culoarea unei vieți avîntate, eroice, care veneau din conștiința clară despre sensul și scopurile vieții, despre rîsul larg, sau din cîntecul variat al formelor de viață și înțelepciune populară „Era atît de departe de chipul pe care îl văzusem aplecat pe sub pocitul troiceu, în acea zi mohorîtă de toamnă, mi se pare, și de ploaie de stepă, cînd părăsind tîrgul cenușiu al Mîrgorodului în care Ivan Ivanovici și Nikifor Nikiforovici își sfîrșeau într-o tristă și grotesc de năroadă vrăjmășie bătrînețile...

Cînd Gogol, substituit personajului din trăsură, martorul dezbinării fără sfîrșit a celor doi bătrîni, oftă în hurducarea trăsurii privind privelîștea plină de dezmădeițe:

— „Ce viață tristă, dragii mei prieteni!"

Dar, dintr-odată, capriciul visului dădînd sfîrșit odăii. Toate închipuirile de bronz dispărură. Simțeam însă încă în cuprinsul odăii prezența unei umbre care acoperea cu larga ei pată de bronz marele dreptunghi al ferestrei... Cînd am început să privesc mai intens, mai adînc această formă care sfîrșise să se adune, am avut aproape un strigăt de bucurie, pe care nu mi l-am auzit. Îl recunoșteam pe stăpînul nenumăratelor seri și zile, cînd îi tălmăceam „Snegurocika", sau pe „Minin" sau „Voievodul, sau visul de pe Volga"... Tatăl „Furtunei", al „Fetei fără zestre" stătea pe scaunul uriaș de bronz pe care îl veșnicise sculptorul N. Andreev, așa cum se află așezat în latura „Teatrului Mic", aproape de patul meu, părînd că-mi veghează somnul sau starea de vis.

Mi se păru că mă aud întrebîndu-l:

— Alexandr Nikolaevici, au plecat?....

Chipul lui larg se înclină puțin, părînd că-mi încredințează ceva în taină:

— Au plecat. O să plecăm și noi...

— Unde, am încercat eu să îngîn, fără rost. (unde am fi putut merge decît în domeniul fabulosului?)

— Prin vechea Moscovă, prin cartierul negustorilor, prin Zamoskvorecie; sau la Piața de ciuperci, sau prin „Piața veche", sau prin hanurile vechi ale Moscovei... Ce zici?...

(Nici o clipă, meandrele visului n-au fost limpezite de vreo lucire a conștiinței. Am întrebat cu acea naucire, cu replica logicei din vis):

— De ce pe acolo?...

Fără să schițeze un zîmbet, fără să se încrunte la întrebarea mea, lipsită de temei, Alexandr Nikolaevici rosti grozav de limpede în mutenia dialogului visat:

— Pentru ca să-ți dai seama, să poți să judeci prin contrast, ce a fost vechea Moscovă și să înțelegi Moscova nouă, de mîine...

(De mîine să fi avut sensul și valoarea profeției, a clarviziunii sale, sau în subconștient, eu încă eram ancorat în senzația marii realități pe care aveam s-o cunosc a doua zi?).

Nu mai stăpînesc încă clar formele de tranziție ale planurilor visului. Nu știu cum s-a dizolvat și forma, pata de bronz a marelui Ostrovski. Sau scaunul lui a fost repezit de capriciul mișcărilor cenușii ale perindării imaginilor visate și mai cuprinzătoarea-i siluetă m-a însoțit, sau aveam senzația plutirii ambelor noastre umbre apropiate, învingînd legile deplasării terestre...

Odată, treceam prin Zamoskvorecie. Printre „dace" de lemn, cu un cat sau două, zugrăvite în galben, sau verde, sau roșu, sau păstrînd culoarea brună a bîrnelor vechi. Unele case înaintau anarhic, sugrumînd strada, cotind-o. Negustorul mai cuprins a înaintat cu casa și grădina, dovedind mai lărgită-i avere și dintr-o aprigă nevoie să-și întreacă și să-și umilească vecinul, concurent în negoț... Sau dăruia o asemenea casă unei ibovnice nurlii ca să-și umilească și mai mult dușmanul.

Rînd pe rînd Alexandr Nikolaevici îmi arătă cutare sau cutare casă de negoț, cutare sau cutare negustor bogat, bigot și aprig, cutare funcționar mărunt, legat tiranic de voința, capriciul și bogăția unui bărbos pîntecos și sălbatic, părinte al vreunei domnișoare cu zestre, grăsulie, îndopată cu dulciuri, superstiții și absurdități de mărginașe din marea metropolă a anilor acelora... Apoi, cum treceam imaterial prin cerul moscovit, vedeam pe riu vasele de lemn, bacurile, luntrile legănate pe val sau lîngă digurile de lemn, într-o apăsătoare tristețe; sau curțile hanurilor vechi de lemn, în care stăteau rînduite cu huțubele în sus trăsurile înguste, cu pocliturile de piele ridicate, să nu plouă în ele, arătînd ca ghebele unor stranii cocoșați, într-o hîrsută și dezolantă așteptare, în tăcerea pustie a ogrăzii hanului mort. Sunau din cînd în cînd din arama veche clopote nevăzute și înaintau leneș pe apele înghețate ale riului Moscova vase de lemn, în direcția „Pieței de ciuperci", către care se dălungeau de pe celălalt mal peste apa sumbră umbrele turnurilor de lîngă zidurile Kremlinului. Numai ciorile ciriiau, jeleau grozav în noapte spre zorii moscoviți. Atunci am simțit o cenușie tristețe și am întrebat oftînd:

— Ce sînt toate astea?

— Este vechea Moscovă...

— Unde sînt toate astea?

— Undeva, în niște pagini... O amintire șfearsă... Sub talpile Moscovei noi pe care o s-o vezi mîine...

Bătălia pentru viteză

Noul tip de avion „Ucraina", o realizare a constructorului O. K. Antonov (dreapta). În stînga, aviatorul I. I.Vernik, Erou al Uniunii Sovietice.

Recent, presa ne-a adus informația că pilotul sovietic N. T. Korovușkin, zburînd pe un nou tip de avion de vînătoare, a depășit viteza de 2.000 kilometri pe oră. Pentru a sezisa importanța acestei performanțe este destul să amintim că recordul mondial de viteză stabilit cu un avion britanic experimental special Fairey Delta F.D.-2 recent omologat de Federația Aeronautică Internațională este de 1822 kilometri.

Poate că unii cititori se vor gîndi că viteza de peste 2.000 de kilometri pe oră realizată de avionul sovietic amintit nu ar reprezenta o performanță remarcabilă, deoarece în cursul anului 1957 un avion experimental american a atins în cursul unui zbor o viteză superioară. Trebuie însă să precizăm că acest avion a reușit să zboare cu viteză atît de mare doar un timp foarte scurt și aceasta numai cu ajutorul unor motoare-rachetă suplimentare care au permis obținerea pe scurtă durată a unei tracțiuni suplimentare apreciabile ce s-a adăugat la tracțiunea dezvoltată de turboreactorul cu care era echipat avionul respectiv. Datorită faptului că motoarele-rachetă au un consum enorm de combustibil, cel puțin în stadiul actual al tehnicii, pe această cale nu se pot realiza avioane capabile să zboare timp mai îndelungat cu viteze foarte mari.

În această lumină apare și mai important succesul tehnicii aeronauticii sovietice, mai ales, dacă avem în vedere și faptul că, după recordul stabilit de avionul britanic, americanii au depus eforturi serioase însă pînă în prezent nereușite de a-și adjudeca recordul mondial de viteză.

Presa occidentală a fost nevoită să recunoască și ea progresele înregistrate de aviația sovietică și să prezinte cititorilor ei amănunte asupra celor mai moderne avioane și helicoptere sovietice arătînd cu părere de rău că nu pot relata asemenea succese despre propria lor aviație, despre propriile lor avioane și helicoptere.

După cunoscutul „Tu-104", avion de pasageri echipat cu două puternice turboreactoare, construit în mare serie și utilizat de Aeroflot pe numeroase linii aeriene, industria sovietică a mai realizat, tot sub conducerea constructorului A. N. Tupolev, marile avioane de pasageri „Tu-104 A", „Tu-110" și „Tu-114" („Rossia"). În prezent, a și început construirea în serie a avioanelor „Tu-104 A" în versiunea care asigură putința de a transporta, în cabine luxoase, 70 de pasageri.

Pentru a demonstra superioritatea acestui avion de transport cu reacție față de cele occidentale, credem că este suficient să amintim recentul record mondial de viteză stabilit cu el, — transportarea unei încărcături comerciale de 10 tone la peste 1.000 km. distanță cu viteză medie de 980 km. pe oră, viteza maximă atinsă fiind de peste 1.100 kilometri pe oră.

Următoarea realizare a colectivului de sub conducerea lui A. N. Tupolev, avionul „Tu-110", se deosebește de predecesorul său prin faptul că este echipat cu patru turboreactoare, în loc de două, ceea ce mărește simțitor securitatea zborului. Acest aparat poate transporta 100 de pasageri, peste 1.800 kg de bagaje și o încărcătură de aproape 3.000 kg. Raza de acțiune a acestui avion cu o încărcătură comercială de 12 tone plus o rezervă de combustibil pentru încă o oră de zbor este de circa 3.200 kilometri.

Avionul „Tu-114" („Rossia"), prevăzut cu patru turbopropulsoare, este un aparat economic care permite reducerea costului unui voiaj la nivelul mijloacelor terestre de locomoțiune, deși viteza de croazieră este de circa 900 kilometri pe oră. Cu acest avion se poate străbate fără escală distanța ce desparte Moscova de Vladivostok. Pe distanțe mari, acest aparat transportă 120 de pasageri, iar pe trasee medii, 220 de pasageri.

În afară de aceasta, industria aviatică sovietică se poate mîndri și cu alte două noi avioane uriașe de transport: „An-10" („Ucraina"), datorit constructorului sovietic Antonov, și „Il-18" („Moskva"), realizat de cunoscutul inginer aeronautic Iliușin.

Ambele aparate sînt echipate cu cîte 4 turbopropulsoare Kuznețov, dezvoltînd fiecare 4.000 C.P. echivalenți.

În mod obișnuit, „Ucraina" transportă 84 de pasageri în condițiuni de confort maxim. Fiecare pasager are la dispoziție cîte o cască de radio și pe măsuța din fața fotoliului cîte o lampă individuală. În compartimentul central se găsesc canapele pentru copii. Cu o încărcătură comercială de peste 13 tone, acest aparat poate parcurge 2.000 km. cu o viteză de croazieră de aproximativ 650 km. pe oră.

Avionul „Il-18", ca de altfel și cele mai sus amintite, este destinat pentru flota civilă. Greutatea lui totală este de circa 60 tone, avînd o capacitate de transport de 75 pînă la 100 de pasageri, iar costul per tonă-kilometru este mai mic decît cu orice alt mijloc de transport. O caracteristică importantă a acestui aparat o constituie lungimea mică de rulare la decolare și aterizare, ceea ce evită necesitatea unor piste, respectiv aeroporturi, de mari dimensiuni, așa cum este cazul la cele mai multe avioane moderne.

O altă remarcabilă realizare a industriei aeronautice sovietice este noul helicopter „Mi-6". Presa occidentală de specialitate a vorbit de acest aparat ca de „o nouă revelație a Uniunii Sovietice". Pe drept cuvînt, specialiștii au considerat proiectarea, construirea și punerea la punct în zbor, în timp atît de scurt, a acestui aparat echipat cu două turbine cu gaze, dezvoltînd fiecare cîte 4.000 C.P. drept o performanță cu totul remarcabilă. Helicopterul „Mi-6" poate transporta 70—80 pasageri.

După ce, pentru un scurt timp, recordul mondial stabilit de helicopterul sovietic „Iak-24" („Vagonul zburător") a fost întrecut de helicopterul american „Sikorsky S-56", care a ridicat 6.010 kg la aproximativ 2.150 de metri, în octombrie trecut helicopterul „Mi-6" a recucerit pentru aviația sovietică recordul mondial, ridicînd la circa 2.500 de metri, deci la o înălțime apreciabil superioară, o încărcătură dublă: 12.004 kg.

Avioanele ultramoderne de transport pe care industria aeronautică sovietică le construiește pentru Aeroflot, demonstrează încă o dată că pentru constructorii aeronautici sovietici nu există obstacole, că tehnica aeronautică sovietică a întrecut pe cea occidentală care atîta vreme fusese considerată de mulți de neîntrecut.

Ing. Gh. Rado

Educație și destin

Un articol apărut într-unul din numerele anterioare ale „Veacului nou" semnala cititorilor atenția deosebită pe care publicistica sovietică o acordă problemelor educației. Fenomenul este desigur semnificativ, ilustrînd grija maximă pe care societatea sovietică o poartă dezvoltării armonioase, sub toate raporturile, a omului nou. Autoarea articolului la care ne referim, prof. Lenormanda Benari, s-a ocupat de problemele educației, mai ales sub raportul relației individ-societate. În rîndurile care urmează, am dori să relevăm o altă latură a problemei — relația educație-destin.

În toate perioadele, ideea destinului a fost o coordonată a modului de gîndire al epocii respective, mai precis reflectarea poziției față de om a societății.

În mici o filozofie și mai ales în mici o literatură din lume, problematica destinului nu constituie un termen atît de extraordinar ca la omul grec. Grecii au cultivat doza frumoseții de extremă frumusețea ideii și frumusețea formei. Ideea este eternă, forma efemeră, trecătoare, umană. Valoarea omului era măsurată în posibilitățile pe care le avea să recepționeze, să poarte ca o amforă aceste idei. Mai mult, oamenii erau doar umbrele, reflexele unor esențe sublime și atotputernice: ideile. Ideile făceau parte din lumea eternă. Lumea eternă era patronată de către zei, iar omul devenea marionetă în mîna voinței zeului. Minunatele drame antice au la bază acest formidabil conflict, lupta între om și zeu, prin intermediul destinului. De fiecare dată a învins destinul — zeii — datorită faptului că forțele superioare omului dictau astfel.

De ideea destinului s-a legat cu timpul o altă idee, tot atît de mistică și nereală, **fatalitatea**. Mai mult decît oricînd, această idee și-a găsit locul în Evul Mediu, ev întunecat de absolutismul statal-religios. Renașterea declanșează o reacțiune puternică și definitivă. Dacă lumea europeană și-a găsit destinul uman propriu rupînd zalele antice și medievale ale destinului implacabil sau ale fatalității oarbe, aceasta se datorește imenselor forțe cu care calitățile umane s-au afirmat în Renaștere. Omul Renașterii realizează ideea de om în raport cu faptele și calitățile sale. **Fapta, realizarea** prin propria forță, a constituit în perioada respectivă modul de definire a valorii umane.

Epoca modernă a coincis cu dezvoltarea studiilor despre om, despre un om însă văzut obiectiv, scos din fatalismul destinului său, dictat de forțele dinafară. Numai că acest om era cam schematic, abstract, văzut în afara relației sociale. Dar chiar și așa, se realizează un mare progres în comparație cu epocile anterioare, căci acum însuși corpul uman este studiat în amănuntele sale, anatomice și fiziologice, trecîndu-se apoi la studiul psihicului omului cu metode de laborator. Pe această cale, se ajunge la unele puncte din care un **nou element specific uman**, și anume **conștiința**, se impune atenției cercetătorilor. În acest fel se împlinește ideea despre om și se conturează în alt fel destinul său.

Descoperindu-se forțele proprii ale omului, și mai ales urmărindu-se imensele progrese pe care omenirea în ansamblul ei le-a înfăptuit, progres la baza căruia stătea însă sacrificiul insului, a apărut cum nu se poate mai clar conținutul dinamic interior, forța psihică, forța creatoare a conștiinței umane. Destinul omului a început să fie privit de aici înainte în raport cu realizarea idealurilor sale.

În fond, realizarea idealurilor nu este altceva decît **puterea de a crea valori morale sociale**, nu este decît **împlinirea omului în cadrul social**. Această concepție despre destinul omului, doritor să găsească calea de dezvoltare a vieții și care caută ca răsplată pentru efortul său fericirea, și-a găsit eternizarea plastică în opera „Faust".

Omul faustic încearcă totul. Nici o considerație mistică nu stă în calea realizării sale. Dar la capătul acestui neasemuit de frumos progres, problema nu-și găsește însă rezolvare definitivă. Însuși Faust păstrează reflexe serioase ale idealismului. Căci pînă în secolul nostru omul constituia încă o „ființă necunoscută", considerîndu-se el însuși un rătăcitor solitar prin univers.

Pentru prima dată gîndirea filozofică marxistă situează omul în centrul universului faptic. Dar nu pe omul singur, ci omul care aparține unei clase, unei anumite societăți, care în ultimă instanță aparține umanității.

În concepția materialist-dialectică, omul este un produs complex social, care are puterea să transforme societatea și să intervină în fenomenele naturii. La baza acestei concepții stă pentru prima oară ideea libertății **omului**. Omul este liberat de toate legăturile sale extramundane și în special de legăturile impuse de către clasele asupritoare. Și astfel am ajuns la definirea omului ca o realitate socială, rezultatul acțiunii dialectice a factorilor naturali, biologici, psihologici, sociali.

Aci **educația** se întîlnește cu **destinul**. Mai mult; înlocuiește ideea, perimată acum, de destin.

Fundamentul științific al definirii omului în raport cu socialul este oferit de către doctrina pavlovistă. Cercetătorii care au interpretat multiplu teoriile fiziologice ale lui Pavlov au ajuns la concluzia că „legile activității nervoase superioare nu sînt altceva decît legile raporturilor dintre modificările mediului înconjurător și modificările corespunzătoare care au loc în organul care stabilește aceste raporturi — scoarța emisferelor centrale".

Deci, legile după care ne dezvoltăm, ne orientăm, ne structurăm personalitatea, legile după care trăim, nu sînt legi impuse fatal de alte forțe reale sau imaginare, ci sînt consecințele firești ale convețuirii sociale, ale modalității de a stabili raporturi afective, mintale cu cei din jurul nostru. **Destinul este în fond rezultanta influenței pe care mediul uman, material și social îl exercită asupra omului.** Această influență se rezolvă pe două căi. Prima cale este nemijlocită și neintenționată, anume influențarea prin factorii naturali — climă, hrană, condiții economice, structură socială etc. A doua cale — mijlocită, intenționată, urmărește integrarea în social în chipul cel mai armonios posibil prin instrucție, prin cultură, prin structurarea unei personalități integre și armonioase. Această cale este codificată de teoria educației.

Destinul este pentru noi modalitatea de desfășurare a forțelor biologice, psihologice și sociale ale omului în cadrul societății prin acțiunea de **cunoaștere**, de **adaptare** și **creație**. Pînă aci, definiția cuprinde însuși fenomenul viață, dar nu orice mod de trăire a vieții este specifică condiției umane. La baza destinului uman, ca un rezultat dialectic între viața socială și viața individuală, stau două coordonate: adaptarea și integrarea prin educație, și, ca un efect al acesteia, crearea prin acțiune, sub imboldul conștiinței evoluate. Dacă aceste două linii de forță sînt duse la maximum de eficacitate, în raport cu înzestrarea și instruirea individului, omul și-a îndeplinit destinul. Cu ajutorul conștiinței, destinul omului capătă o valoare deosebită: el este chemat să-și învingă propriile scăderi, să transforme, conform unei idei, natura, viața, societatea. În acest fel, omul devine creator, prima și cea mai puternică forță a cosmosului. Dar pentru ca omul să-și împlinească destinul are nevoie de realizarea sa pe toate laturile: educația trebuie să îndeplinească cea mai mare parte din condițiile necesare realizării omului.

Acesta este sensul filozofic de la care pornesc pedagogii sovietici, din acest unghi de vedere este privită problema educației în U.R.S.S.

Să adăugăm, în încheiere, că potrivit acestei concepții, un loc cu totul deosebit ocupă educația pe care fiecare tînăr trebuie s-o primească în cadrul familiei — nucleul, piatra unghiulară a societății socialiste.

prof. C. Păunescu

documente

ÎN CULISELE DIPLOMAȚIEI AMERICANE

Recent, săptămînalul indian „Blitz" a publicat o serie de documente pierdute de ambasadorul american în Taivan. Împrejurările în care trimisul american la Taipe, Rankin, a pierdut aceste documente sînt cunoscute. La 24 mai 1957, locuitorii Taivanului, scandînd lozinca: „Asasini americani, cărați-vă acasă!" au devastat ambasada S.U.A. A fost distrusă în special încăperea unde se păstrau sub șapte lacăte și sigilii documente cu mențiunea „Secret" și „Strict secret".

Presa americană, deobicei atît de avidă de senzațional, de data aceasta a tăcut. Încerca să ascundă un fapt atît de neplăcut, cu consecințe grave. Numai agenția „Associated Press" și revista „Life" au recunoscut, e drept, fără entuziasm, că documentele s-au pierdut și că Departamentul de Stat a început investigații speciale spre a le da de urmă.

De curînd aceste documente au fost date publicității. După cum arată presa americană, Departamentul de Stat a fost pus „într-o situație dificilă".

Și într-adevăr, mister Dulles are de ce să fie neliniștit. N-a trecut doar prea multă vreme de cînd el însuși s-a jurat pe toți sfinții că S.U.A. nu desfășoară nici un fel de activitate subversivă în Asia, iar Allison, ambasadorul american la Djakarta, a flecărit despre „sentimentele de prietenie" pe care S.U.A. le nutresc față de Indonezia. În telegramele lor secrete atît unul cît și celălalt au fost mai puțini ipocriți. Nu-și imaginau, desigur, că planurile lor ascunse vor fi aflate de opinia publică.

După cum rezultă din aceste documente, imperialiștii americani au pus la cale o serie întreagă de comploturi și asasinate. Mîinile lor au fost înroșite de sîngele multor patrioți din Indonezia. Și nu numai din Indonezia. Opinia publică mondială știe că S.U.A. au încercat să răstoarne guvernele legale din Egipt, Siria și din alte țări ale Orientului care-și apără independența.

Documentele pe care le reproducem pun în lumină metodele folosite în genere de S.U.A. în activitatea lor subversivă.

Complotul american împotriva Indoneziei

Eroicul popor indonezian își apără independența și duce o luptă dreaptă pentru alipirea Irianului de Vest. Imperialiștii americani vor să abată Indonezia de pe drumul ales de poporul ei, să-i impună din nou jugul colonial. Iată de ce S.U.A caută de multă vreme să înlăture guvernul legal al Indoneziei condus de Sukarno, remarcabil militant al mișcării de eliberare națională. Cu ajutorul reacțiunii internaționale și interne, imperialiștii americani au organizat unul după altul o sumă de comploturi împotriva guvernului Indoneziei. Recent, aceleași forțe au organizat un complot criminal împotriva președintelui Sukarno, iar acum imperialiștii americani încearcă să exercite presiuni asupra Indoneziei, spre a o sili să renunțe la lupta pentru Irianul de Vest.

Cele două telegrame, publicate mai jos, arată că S.U.A. nu se dau înlături de la nici un mijloc în activitatea lor subversivă împotriva Indoneziei. Centrul intrigilor americane în această țară este ambasada S. U. A. din Djakarta.

Ambasadorul american Allison a elaborat planurile de răsturnare a guvernului Sukarno și a supravegheat livrarea de arme către rebelii din Indonezia. Allison a cerut Departamentului de Stat ca aceste arme să nu poarte o „marcă specială" și să fie trimise în lăzi folosite de obicei pentru ambalat mașini agricole sau conserve.

Se vede deci foarte limpede cine i-a aprovizionat cu arme pe rebeli, cine a furnizat grenade asasinilor care au atentat la viața președintelui Sukarno. Zece morți și aproape 150 de răniți — iată victimele acestui complot. Singele acestor victime se vede pe telegramele trimise de dl. Allison d-lui Dulles.

Iată telegramele:

Telegrama lui Allison către Departamentul de Stat
(copie trimisă la Taipe):

„473, 18 martie, ora 5.
Strict secret.

Conducătorii partidului Mașumi (partid reacționar din Indonezia — N.R.) insistă din nou asupra necesității de a se spori ajutorul militar acordat detașamentelor Dar-Ul-Islam-ului și armatei Islamului care acționează acum în Sumatra, în partea de vest a insulei Iava și în alte regiuni din Indonezia. În urma serioasei înrăutățiri a situației acestor forțe, liderii partidului Mașumi cer ca ajutorul să nu fie limitat la livrarea de arme și muniții și propun ca în sprijinul forțelor Dar-Ul-Islam-ului să fie trimise detașamente din Formosa.

Ambasadorul nostru din Taipe ar putea oare lămuri posibilitățile care există pentru rezolvarea acestei probleme?

ALLISON".

Textul celei de a doua telegrame, cu aceeași adresă:
„490, 26 martie, ora 9 seara.
Strict secret

Telegrama dvs. Nr. 1176 din 22 martie 1957.

Liderii partidului Mașumi au și luat noi măsuri în vederea întețirii crizei politice... (în continuare este expus un plan amănunțit de folosire a elementelor antinaționale pentru răsturnarea guvernului Sukarno — N. R.).

...Vă rugăm să informați persoanele competente asupra cererii liderilor Dar-Ul-Islam-ului ca armele trimise din Formosa și Malaia să nu poarte nici o emblemă comercială și să fie expediate în ambalajul folosit în condițiile locale pentru mașini agricole, produse textile, conserve etc.

ALLISON".

Dulles își sfătuiește ambasadorii...

Dar S.U.A. își desfășoară activitatea subversivă nu numai în țările independente din Asia ci chiar și în țările participante la blocul agresiv S.E.A.T.O.

Departamentul de Stat este nemulțumit de faptul că în aceste țări „a apărut tendința" de stabilire a unor relații prietenești cu China. Lucru care pe John Foster Dulles îl scoate din sărite. El cere ambasadorilor americani să intervină în această problemă fără nici un menajament: el ordonă ca oamenii utili să fie sprijiniți iar cei dezagreabili înlăturați. Dacă guvernul unei țări este alcătuit numai din persoane care nu sînt pe placul lui Dulles, e necesar — spune el — „să se înmulțească contactele cu liderii partidelor de opoziție", adică să se ajungă la răsturnarea lui. Și nu uitați, se spune în telegrama Departamentului de Stat, să dobîndiți controlul asupra armatelor țărilor S.E.A.T.O. „Aliații" nu trebuie să conteze pe ajutor economic. S.U.A. sînt gata să le ofere numai armament. Acesta este programul Statelor Unite pentru țările S.E.A.T.O. — program de activitate subversivă și de pregătiri militare.

„Secret!"

„EXPEDITOR: Departament Washington.
COD: O.T.P.
DATA: 21 martie 1957, Nr. 1109
PRIMIT: 23 martie ora 11 dim.
Ambasada americană din Taipe 1109, 21 martie, ora 12 și 35 de minute.
SECRET

1. Recenta sesiune a Consiliului Pactului de la Manilla a dovedit tendința unor membri, ca Tailanda, Pakistanul și Filipinele, de pildă, de a folosi această organizație mai ales ca sursă suplimentară de ajutor economic. Un alt izvor de dezamăgire l-a constituit lipsa de înțelegere a Consiliului pentru politica propusă de noi față de China comunistă. Cîțiva membri ai S.E.A.T.O. manifestă o vie dorință de a dezvolta legăturile economice și politice cu Pekinul, deși încearcă să ascundă acest lucru. Informațiile pe care le avem arată că aceste tendințe au crescut mult în țările S.E.A.T.O. datorită politicii externe duse de India, Birmania și Indonezia.

2. Din cele de mai sus rezultă că trebuie studiată sporirea eforturilor întreprinse în vederea înlăturării acestor tendințe. Ambasadele și persoanele care au o misiune specială nu sînt destul de energice în aplicarea circularei nr. 292 din 17 aprilie 1956 a Departamentului. Trebuie să întărim pozițiile prietenilor noștri din guvernele locale și să sprijinim pe cei care au fost mai puțin influențați de ideile naționalismului și pot mai bine îndeplini sarcinile care stau în fața S.E.A.T.O

Trebuie depusă de asemenea mai multă energie în aplicarea instrucțiunilor anterioare despre importanța întăririi contactelor cu liderii partidelor de opoziție care dovedesc înțelegere pentru problemele ce stau în fața lumii libere. Trebuie să continuăm eforturile spre a-i convinge pe guvernanți că situația lor atîrnă de loialitatea față de Statele Unite.

3. Scopul nostru principal rămîne controlul asupra forțelor armate ale membrilor asiatici ai S.E.A.T.O. De aceea nu trebuie neglijat nici un mijloc spre a înlătura ezitările guvernelor locale față de crearea unor forțe armate unificate și a unui comandament unificat al S.E.A.T.O. Trebuie să se știe că Statele Unite intenționează să obțină în cursul anului 1958 adoptarea de către Consiliul S.E.A.T.O. a măsurilor în consecință.

4. Trebuie să ne opunem energic tendinței membrilor S.E.A.T.O. de a se limita numai la atingerea unor scopuri economice cu ajutorul S.U.A. De aceea, acolo unde e posibil trebuie preîntîmpinată apariția de proiecte privind crearea unor organizații economice în cadrul S.E.A.T.O. Aceste organizații n-ar face decît să slăbească caracterul militar al tratatului. Pentru informarea dvs. subliniem că ajutorul militar va fi și de aici înainte principala formă de ajutor acordat de S.U.A. membrilor asiatici ai S.E.A.T.O., în timp ce ajutorul economic va fi mult redus..."

Două variante

Imperialiștii americani folosesc metode gangsterești nu numai față de adversarii lor politici dar și față de protejații lor dacă aceștia nu le mai sînt pe plac. Regimul marionetă ciankaișist e putred. Cian Kai-și s-a discreditat definitiv. Cei de la Washington se gîndesc serios la înlocuirea lui.

Departamentul de Stat al S.U.A., arată revista indiană „Blitz", a elaborat un plan de înlăturare a lui Cian Kai-și. Există, după cum afirmă revista, chiar trei variante ale acestui plan, din care se cunosc două. Varianta nr. 1 presupune o lovitură de stat, varianta nr. 3 — un asasinat sub masca „unui accident nefericit".

Publicăm mai jos două telegrame ale ambasadorului S.U.A. la Taipe, Rankin, în care sînt dezbătute aceste două variante.

„Secretarului de Stat — Washington.
DATA: 4 aprilie 1957 Nr. 508
CODUL: O.T.P.
EXPEDITOR: Ambasada
508. 4 aprilie ora 5
FOARTE URGENT
STRICT SECRET

Telegrama dvs. nr. 1348 din 2 aprilie 1957.

În clipa de față ar fi dificilă realizarea variantei nr. 1 căreia dvs. după cum se vede, îi dați întîietate întrucît în anturajul lui Ghimmo (Cian Kai-și, n.r.) nu se află oameni în care am putea avea o încredere deplină. Nu putem fi, de asemenea, siguri că în ultimul moment vreunul din succesorii săi nu va da dovadă de lașitate, povestind totul lui Ghimmo.

Situația se complică prin faptul că Tzian Tzin-go continuă să controleze Serviciul de informații. Din această pricină, pregătirile în vederea realizării variantei nr. 1 ar putea fi cunoscute de agenții săi. Ținînd seama de fermitatea lui Tzian Tzin-go se poate presupune că ar lua imediat măsuri contrarii, ceea ce ar prejudicia acțiunea noastră.

De aceea prefer varianta nr. 3, deși detaliile trebuie elaborate mult mai amănunțit. Realizarea ei va depinde de alegerea momentului favorabil, spre a se preveni astfel orice bănuieli. În orice caz, sînt de acord că hotărîrea definitivă trebuie luată cît mai repede.

RANKIN".

★

În cea de a doua telegramă, din 9 aprilie 1957, se spune:

„Foarte urgent
Strict secret

Ultimele informații despre starea de spirit din anturajul lui Ghimmo, primite din surse foarte sigure, arată că planul expus în telegrama dvs. nr. 1348 nu rezolvă problema.

După părerea mea, trebuie să mergem mai departe și, în afară de Ghimmo, să luăm măsuri și față de persoanele amintite în ultima mea depeșă. Acești membri ai vechii gărzi ar putea să pună piedici serioase în calea planurilor noastre. Această părere este împărtășită aici de toți reprezentanții serviciilor speciale.

În același timp vom continua cu „selecționarea" ofițerilor, asigurînd numirea unor persoane de încredere în posturile de răspundere din armată și aviație. Acest lucru a fost realizat în oarecare măsură în flotă.

Ținînd seamă de părerea care există aici, am elaborat o serie de măsuri care trebuie adoptate pînă la realizarea instrucțiunilor date în telegrama dvs. nr. 1348.

RANKIN"

★

Ocupanții americani cred, probabil, că înțelegerea unei marionete cu alta îi va ajuta să-și întărească capul de pod din Taivan. Dar îi va ajuta într-adevăr? Greu de admis. Căci indiferent ce protejați și-ar alege, ei mizează pe cadavre politice, pe epave.

Steagul luptei pentru libertate fluturã acum aproape peste întreaga Asie. Și nu încape îndoială că el se va înălța și asupra Taivanului, a cărui populație luptă pentru reunirea insulei cu China.

Țintă atlantică. Livrările de armament anglo-americane făcute Tunisiei sînt considerate în Franța ca un atac perfid al „partenerilor atlantici" împotriva intereselor franceze.

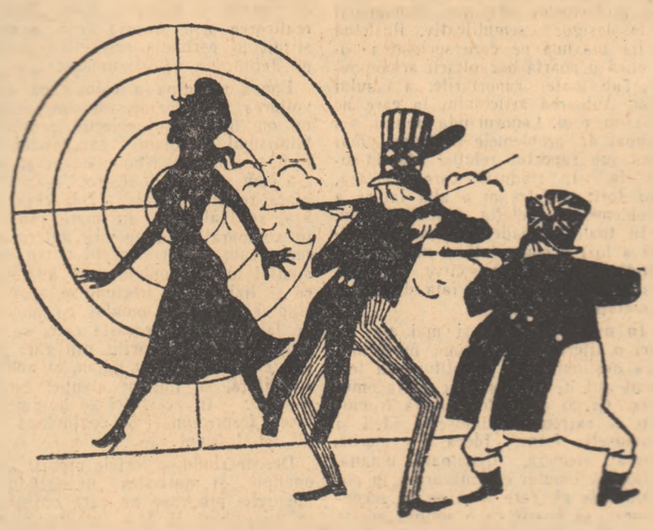

Caricatură din ziarul francez „Combat"

Vaticanul nu se bizuie numai pe pronia cerească...

Vaticanul, o căsătorie și o aventură politică

Un dicton latin, dar care datează din timpurile moderne, caracteriza de minune politica Habsburgilor răsăriteni: alții vor purta războaiele, tu, fericită Austrie, căsătorește-te! Încumetririle aduceau într-adevăr, pe vremuri, mai multe cîștiguri teritoriale „Sfîntului imperiu roman", decît toate faptele de arme ale principilor contemporani. Parafrazînd adagiul și aducîndu-l la zi, se poate spune acum: lasă pe seama altor țări să se alarmeze de pericolul rampelor pentru proiectilele teleghidate, tu, prea catolică Italie, discută despre căsătorie!

Nu e nici o butadă în această alăturare de noțiuni, ca și în actualizarea zicalei latine. Într-un moment cînd toată Europa occidentală e îngrijorată de perspectivele deschise de ultima conferință N.A.T.O. de la Paris, opinia publică italiană, presa peninsulară și cele două camere ale republicii sînt adînc preocupate de problema... căsătoriei. Trebuie să recunoaștem că nu e vorba de o problemă care poate fi ușor trecută cu vederea, dar, după ce primul ministru Zoli a acceptat cu atîta entuziasm la Paris instalarea rampelor amintite pe teritoriul italian, și într-un moment cînd stă să pornească noua campanie electorală, e vizibil că toată agitația îmbracă un costum diversionist.

Satul arde și baba se piaptănă. Pe de o parte inflație, scumpirea vertiginoasă a vieții, închideri de fabrici, șomaj; pe de altă parte agitație în jurul căsătoriei a doi oameni oarecare. Scriitorul Carlo Lizzani a reușit să facă din dragostea a doi tineri, în vestita lui „Cronică a amanților săraci" centrul agitației unui cartier florentin; un regizor cu mijloace mult mai numeroase și mai abile a făcut din căsătoria a doi oameni modești cronica scandaloasă a vieții publice italiene. Regizor nu este altul decît Vaticanul „în persoană", iar scenariul este și el unul din produsele „neorealismului" politic italian.

Dacă Pirandello avea nevoie de șase personaje pentru vestita lui tragi-comedie, mai modest, Vaticanul s-a mulțumit numai cu trei. Exact ca în tradiționalele comedii bulevardiere: el, ea și al treilea.

El: înalt, corpolent, a trecut de 100 kilograme. Se numește Mauro Bellanti și, la începutul acțiunii, avea 35 de ani și era foarte zdravăn. Profesiunea: băcan. Confesiunea: fără. Convingeri politice: progresiste.

Ea: o brună zveltă, de 27 ani. Se numea înainte de căsătoria cu „el" Loriana Nunziata. Profesiunea: casnică. Confesiunea fostă catolică. Apartenența politică: fără.

Al treilea: Pietro Fiordelli, 41 ani. Profesiunea: episcop de Prato. Semne particulare: n-are.

În răsuflatul „triunghi" al dragostei, am putea bănui imediat despre ce poate fi vorba. Dar în cazul acesta ne-am înșela amarnic. „El" își vede de casă și bărnat iar „ea" își vede de predici. Drama sau tragi-comedia care îi aduce pe acești oameni este mult mai actuală, deși cadrele ei sînt străbătute de un aparat cu totul medieval. Ca s-o înțelegem, trebuie să intrăm ceva mai adînc în pielea personajelor.

Mauro făcuse parte din detașamentele de partizani. Cunoscut la moarte de hitleriști în 1943, a fost salvat chiar în clipa execuției de un bombardament aerian. Prins din nou, a fost trimis în lagărul de la Buchenwald, unde a pierdut 30 de kilograme. Ca cîinii-lupi [illegible] într-o tentativă de evadare. Din clipa întoarcerii la patrie, își vedea în liniște de băcănia sa din Prato, un mare oraș toscan de aproximativ o sută de mii de locuitori.

Loriana este dintr-o familie modestă. Fără să fie catolică practicantă, a urmat totuși, pînă la căsătoria ei cu Mauro, o linie de viață care n-a venit în conflict cu imperativele religioase, atît de tiranice într-un mic oraș ca Prato.

Monseniorul Pietro se mîndrește cu calitatea de a fi cel mai tînăr episcop italian și de a fi fost numit la Prato — oraș cu municipalitate progresistă — tocmai din cauza dificultăților diocezei sale. Are strînse relații cu sindicatele catolice, scrie la revistele religioase și ziarele provinciale și își condimentează pastoralele cu statistici economice și cu considerații politice.

Iată eroii asupra cărora o anumită propagandă a îndreptat în ultimele săptămîni toate reflectoarele atenției, tocmai pentru ca atîtea probleme primordiale să rămînă în umbră.

La 12 august 1956, Mauro Bellanti s-a căsătorit cu Loriana Nunziata. A fost o simplă ceremonie civilă. Renunțarea la binecuvîntarea religioasă este destul de rară în Italia, dar nu constituie o excepție. Trebuie să se precizeze că legea fundamentală, Constituția italiană, nu cere căsătorie religioasă. Căsătoria Bellanti-Nunziata era deci perfect legală. Ea nu era însă pe placul autorităților religioase, înspăimîntate că pierd încet dar sigur terenul de sub picioare. Așa că au acționat rapid, sistematic și cu toată artileria grea pe care o poate pune în linie o forță atît de bine utilată ca Vaticanul.

Chiar în ziua căsătoriei, un buletin al parohiei Santa-Maria delle Grazzie publica scrisoarea episcopului Fiordelli care sancționa „nelegiuirea": Mauro și Loriana erau considerați a trăi în „concubinaj". Iar rudelor și cunoscuților lor, acelora care ar mai păstra relații cu „păcătoșii", li se refuza orice asistență religioasă. Pastorala episcopului a fost apoi citită din amvon în întreaga Italie, ca să fie probabil, „de învățătură".

După amenințări, au venit represaliile: băncile au retras lui Bellanti creditele acordate, angrosiștii au refuzat să-i mai livreze mărfuri, s-au exercitat presiuni asupra clientelei pentru ca aceasta să evite prăvălia lui Bellanti. În sfîrșit, nu s-a renunțat și la argumente mai contondente. O bandă de huligani s-a aruncat într-o seară asupra lui Bellanti, fapt de pe urma căruia acesta a rămas la pat vreme mai îndelungată.

Afectați de atîta dușmănie, soții Bellanti au depus o plîngere împotriva episcopului de Prato. Căsătoriți legal, ei nu pot fi considerați concubini, așa că Monseniorul Fiordelli îi insultă și le cauzează prejudicii legale și materiale. Tribunalul din Prato după multe tergiversări a recunoscut dreptatea plîngerii. Dar episcopul a făcut apel, care a venit spre judecare în fața curții din Florența, unde trebuia să fie judecat în primele zile din ianuarie 1958. Nu se știe însă din ce cauză, deși toate explicațiile, procesul a fost amînat sine die.

Dacă procesul ar fi fost judecat în ianuarie, fără îndoială că apelul nu ar fi putut decît confirma prima instanță. Monseniorul Fiordelli ar fi rămas definitiv condamnat. Ar fi însemnat prima condamnare a unei înalte autorități bisericești, în Italia catolică, după Concordatul de la Lateran. Și cele mai ilustre elocințe ale baroului florentin și roman n-ar fi putut împiedica oprobiul care s-ar fi revărsat asupra autorului sau autorilor inscenării.

Temîndu-se de argumentele unei hotărîri judiciare, „Osservatore Romano", oficiosul Vaticanului a invocat, în așteptarea judecării procesului, un alt șir de argumente: soții fiind botezați în religia catolică au rămas catolici, cu sau fără voia lor; căsătoria religioasă avînd efecte civile în Italia, în virtutea Concordatului, soții Bellanti erau obligați să apeleze la biserică; constituția italiană prevăzînd independența bisericii de stat, prima poate lua măsuri în afara celui de al doilea.

Dar asemenea argumente n-au putut convinge opinia publică. Un val de anticlericalism s-a dezlănțuit în întreaga Italie în ajunul sărbătorilor de iarnă. În Cameră, un grup de deputați a prezentat o interpelare asupra imixtiunilor religioase în viața civilă și asupra intervențiilor ecclesiastice în campania electorală. Devenise evident că biserica prepara pe cale pe zișă terenul de alegeri al partidului creștin-democrat. În Senat, un grup de senatori a interpelat asupra necesității stabilirii priorității căsătoriei civile asupra căsătoriei religioase. Iar toată presa a secondat zile și săptămîni la rînd discuțiile în contradictoriu.

Dar guvernul? Signor Andreotti, ministrul de finanțe, a socotit că argumentele episcopului de Prato și ale lui „Osservatore Romano" sînt perfect justificate legal. Iar președintele de consiliu Zoli a preferat să surîdă chiar atunci cînd i s-a pus în față un document senzațional: o ofertă de 100 de milioane lire făcută soților Bellanti de către episcopul Fiordelli, pentru a-și retrage plîngerea și a „reintra în normal".

Cînd argumentele de soiul celor de mai sus n-au mai găsit priză și cînd diversiunea electorală a început să se întoarcă împotriva cercurilor ecclesiastice și a guvernului, cînd opinia publică a început a-și da seamă de adevărata natură a „afacerii Bellanti", cei care au simțit lunecarea terenului de sub picioare au început a face apel la argumente extra-terestre.

Ca urmare a emoțiilor trecute (lupta de partizani, condamnarea la moarte, lagărul iar, acum, neplăcerile provocate de boicotul economic) și a loviturilor primite în atacul huliganic, Mauro Bellanti a suferit un spasm cerebral, care l-a imobilizat la pat pe timp de cîteva luni. Pedeapsă divină! au strigat cercurile clericale și guvernamentale, socotind că lucrurile trebuie să se oprească aici și că Tribunalul din Florența trebuie să considere temporara paralizie un fel de autoritate de lucru judecat.

Această interpretare medievală, servită de un tam-tam publicitar și de amvon foarte intens și continuu, mai poate convinge sau intimida acea parte a cetățenilor italieni care nu s-au ridicat încă la o concepție științifică a lumii. Dar mai are ea puterea să opereze o însemnată deplasare a voturilor, așa cum au calculat probabil șefii democrați-creștini?

Este evident că alegerile apropiate nu se desfășoară pentru guvern sub cele mai favorabile auspicii. Desfășurată în alternativa pace sau distrugere atomică, actuala campanie electorală nu putea aduce multă apă la moara domnului Zoli și a susținătorilor săi ecclesiastici. Faptul s-a întrevăzut din reacția guternică înregistrată după înapoierea primului ministru de la Paris. Pentru ca să nu fie preocupat de instalarea rampelor de teleghidate pe sol italian, s-a servit publicului amator de senzații „cazul" Bellanti.

Dar cu toate acestea lucrurile s-au răsturnat împotriva celor care au pus la cale o recrudescență inchizitorială. Argumentele „divine" au reușit tot atît de puțin să convingă opinia publică cît suta de milioane a Vaticanului pe Mauro Bellanti. Mai mult încă, cercurile ecclesiastice au început să se întrebe dacă n-au întins prea mult lucrurile și dacă excesul de zel, atît de explicabil politicește, al episcopului de Prato, nu s-a întors prea repede și prea categoric împotriva Vaticanului și a creștin-democraților.

V. Dascălu

săptămîna

VEAC NOU, organ al Consiliului General A.R.L.U.S. Apare săptămînal. Redacția și administrația: strada Ion Ghica 5. Telefon 3.03.10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Piața Scînteii București.
ABONAMENTE: pe 3 luni 3 lei, pe 6 luni 6 lei, pe un an 12 lei. Abonamentele se fac la toate oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. STAS — 3452 — 52